

Քիթ ապճը տիւրքեան լարրն տա վէ
էլ տէն զագէթ ա թան լար մարի թէ թի
իէ ԿՊար փարաեա տոթ քրնագ տա տքոյ

կրի խաթըրըրընտան պիւն կէշիւնմէզ-
էր իտի : Պաւնուն իւն պէրապէր, Պաւ-
աւ քաշա խաթանապօլտա , վէ Ալի բա-
շա տախի Գաննատա իրիսիտէ նիւնէթ-
էրինտէ գալի տուրուպ վէ նէ շարթ-
իւն օլուր իսէ օլտուն, ճէզըրէյի մէզըրի-
րու Երուանա թէրք իթմէք Էֆըքարը-
նը րէտտ իտէրէր իտի :

Պաւ արա , Երուանըն մահէլի հիւ-
քիւմէթէրինին , իսեանա մուպէնէթ
կիւնմէթէրի, Պապը-ալիէն հազարը օլա-
րաք իւնը հարաք իթմէք հազարգու
վիթմէք տէրէնէսինտէ աշիքար օլ-
տուրունտա , Պապը-ալի , Երուանա
պիւր իւթիւմաթիւմ Եօլլատը , վէ մու-
հարէպէնին պաշ կէօթէրէնէկինէ
պէքէնմէքտէ իտի . պիւրտէ Աթինա գա-
պինէթօտուն իրիսիտ հազարտա իթ-
թիսաք կիւնմիշ օլտուրու քօլիթիգա-
եւ իթթիսաք կիւնմէսի իշին Աթինա
գապինէթօտուն թահրիգ կիւնմիշ
տիւր տէյի հազարտա հազարը Եա-
խատ հազարը օլարաք շիւրհէ իտիլէն
Բուսիա հիւքիւմէթի, Էլի իտիլթիւթ-
լարըն թէվաաթիւ իյէմէթէրին թէք-
լիք կիւնտի : Մէզըրի թէքլիք Պապը-
ալի թարաթիւտան գապուլ օլուն-
աուրունտա , 1869 սէնէսի յունվար
այընտա Բարիս գօնթէրանը թէնէթ-
միւ կիւնտի . մէզըրի գօնթէրանա Եէք-
ալի , կիւրիս իսթիլթիւթնա պիւր տահա
մուպէնէթ կիւնմէսին Երուանա
թէնպիւն կիւնտի :

Իսեան , մէզըրի մուպէնէթտէն
մահրում գալարաք , տէրհալ ազալ-
մանա պաշլարաք , Ալի վաշա վիտրուար
այընտա իսթիւթալ ավտէթ կիւնտի ,
վէ մահը հազարիւտէ Գուտա վաշա
վէֆաթ իյէմիշ օլտուրու իշին կէրէք
սաարազամըք մէմուրիյէթին վէկէրէք
խարիճիյէ նազըրըլըն պիւրտէն տէր-
իւնտէ կիւնտի : Օլ վազըլթտան պէրու
աէնպիւրիլթի Ալի վաշա հազարէթէ-
րի իսթիւթալ պաշլարաք հիւքիւմէթ իտա-
րէսին իշինտէ սազըրմը վէ մէզըրի
միւտտէթ հէնկեաթիւտա թիւրքիւնըն
թէվաթի , սալքի միւշարիլէյի հազ-
րէթէրինին շախի իտարէսինին պիւր
թաալիի տիւր :

Իսեան , Ալի բաշա հազարէթէրինին ,
1869 սէնէսինտէ , բըրէնա վէ բըրէն-
սէս սը կալ հազարաթընը , Բուսիա-
նըն վէլի աշտընը , Պիւրտա իտէրա-
թօրիւտընը , վէ Ալիթիւթ իտէրա-
թօրուտէն նէ սուրէթէր գապուլ կիւն-
միշ օլտուրուտա վէ նէ սուրէթէր , իթ-
տիլի , քէնտի զըրըլը կէմիլէրինի
թէվաթի կիւնմէթ վէ սալքի թահիւ-
տաթընը թանըմանա մէմուր գըրմիշ
օլտուրուտա տէր խաթըր իթմէք ար-
թիւնէ պիւր շէյ իտի , իսթին , սօնրատան
մէզըրի թէվաթիւտաթընը աշիքար
սուրէթտէ սուրթիւտաթընա միւտաաթ
օլունմիշ տուր :

Օգուտեալարընը , կէշին սէնէ վու-
գու պուլան պիւր թաքմ տախիլի վա-
գալարը տահա Էյի տէրիսաթըր իտէր-
էր , մէզըրի վազալարտա պաշլընա
իշ կէօրէն Ալի բաշա օլունշ տուր :

Միւշարիլէյի հազարէթէրինին , Պի-
րանա Ալմանա մուհարէպէսի վէ 1836
սէնէսի աշտամէսինին Բուսիա հիւ-
քիւմէթի թարաթիւտան թանըլմանա-
սը հազարտա իթթիսաք կիւնմիշ
քօլիթիգա , քէնտիսինին պիւրիւնի տէ-
րէնէտէ պիւր վիւքէլա օլունշ օլմաթը-
լընա Եէնի պիւր իսպաթ օլմիշ տուր :

Պաւ կիւնքի կիւն սալա պիւր մահ-
զուր կէօրմէյի շունու պիւրիւթէրի-
տէ քի Բուսիա իւն Պիւրտա պէյին-
տէ գալթի մուխապէրաթ օլունտուգ-
տա , Պիւրտա հազարտա տէրքեար

օլան ազիւմ հիւնի թէվէնէն հիւնտէն
նաշի , սիւրհէ մուպէնէթ իյէմէթիլի
նաթօլէօնա թէքլիք կիւնտի թիւրքիւ-
նըն խաթըրա օլարաք մէզըրի թէք-
լիք գապուլ օլունմաթը , քէզա , Բա-
րիս աշտամէսինին կէլինէ , անըն Եէ-
նիտէն կէօրտէն կէշիլթիւթիւնի Էօլլէ-
պիւր գօրգաք պիւր աճէլէ իւն գապուլ
իթտի քի Պապը ալիլին զայէթ սուհու-
լէթի թէքը կիւնտիլի շէյին պապաք
հազարտա իտար իյէմէք իշին իսթիլ-
թէրա հիւքիւմէթին պիւր Էօլլէ քէօ-
շէսի պըրազմաթը , վէ պունուն նէթի-
ճէսի նէտէ գարար գըլըլըն ամմէնէ
մալիւմ տիւր : Հալ պու քի տիւնէպի-
լիլի պու օլտու , միւշարիլէյի հազ-
րէթէրինին րէսմի Էօլլէթիւն սօն ա-
մէլ ու հարէքէթի : 1871 սէնէսի պաշ-
լանկընտան պաշլարաք միւշարի-
լէյի հազարէթէրինին սըհէթի քէսպի
զաաթ կիւնմէն Եիւլ թուրու վէ հէր
նէ գաաթը թաքաթիւն սալքի նէզա-
րէթէրին սալք պուլունտուտա հալ-
տէ սաաթազամըք վէ խարիճիյէ նա-
զըրըք մէմուրիլթիլէրին իսթին իճ-
րա իտէր իտի իսէ տէ , իշիլթիլի րույէթ
ու թէվաթիլ օլմաթընա պին նէֆա տիւ-
գաթ իթմէթիլ պապընտա տէրքեար
օլան մէհարէթիւթիլի իւն քէաթիլէյի
իշիլ կէրի գալըր իտի : Միւշարիլէյի
հազարէթէրին , վիւքէլաթընը գալէմ
միւտիւրիլթիլէրինին պաշլաք պիւր իշ կէօ-
րմէնէն ալըլթըմըլ շէյլէ քի մէրգու-
ման վիւքէլաթը , քէնտի պաշլարտա
հիւ պիւր շէյ Եալարազլար , վէ հիւ
պիւր շէյ գալար վիւքէլէլէր իտի :
վէհաթը , օլ ուղարտըլ սաաթ վուր-
տու , վէ զայէթ ալընմըլ օլան մաթի-
նա տուրտու : Մայիսին 13 ինտէն պէ-
րու , միւշարիլէյի հազարէթէրինին նա-
միլաճ օլտուրու վէ պիւր գաշ կիւն րա-
հաթ իտէնէկի պիւրիլթիլ :

Ալի բաշա հազարէթէրին , Ֆիլ վազը
թէվաթիլի հալա կիւնտիլիլէրտէ վէ ֆի-
լիլիլի հիւ պիւր շէյ իւն մէզըլ օլմա-
թըլընտա քէսպի իֆաթաթ իտէր մէ-
մալի իւն Եէնի քէօլիւնէ քէնտի մալ-
տումինին քէօլընէն կիւնտի , հալ պու
քի իսթիլի գօշա կիւնտի , վէ Պէպէք-
տէք Եալընտա ավտէթ կիւնտիլթտէ ,
ալըր պիւր հալտէ պուլունմաթտա ի-
տի :

վէրէմ խաթիւթըլը օլ տէրէնէ իւլը-
լէմիշ իտի քի Էյիլէյէն միւթիլթիլի
օլմիշ իտի , վէ տիւնքի կիւն Էօլլէտէն
սօնրա սօն նէֆէսինի թէվաթիլ կիւնտի :

Միւթէվէֆայի միւշարիլէյի հազ-
րէթէրինին րէսմի մէմուրիլթիլէրինին
իշ պու մուլթաաթը նազլիլէթիլին շու-
նու տաթի իւպլէ իտէրիլ քի միւշարի-
լէյի հազարէթէրին , վիւքուտա ու-
ֆաթ վէ զայիլի , սիմաթը նիլաթիւտա
վէ նազիլ , վէ կէօլէրի իսէ բարազ
վէ լէթաթիլի , տալընմըլ , հալիւմ
վէ գօրգաք իտի , օլ տէրէնէնտէք
քի նէ Էօլլէնէնէկինի շալըլըլ տըր
կիպի կէօրիլթիլ իտի , միւթէվաթիլ սը-
րաթտա լազըրտը իթմէտէն իսէ տիւ-
նէմէյի միւրաճճաճ թուր իտի , հալ
պու քի գալվէթիլ վէ ֆէթիլին պիւր ա-
գըլ սահիպի իտի վէ վաթթիլիլին էն
իլէրտէ Միւթիլման միւթիլթիլէրտէն
պիւրիսի տաթ օլունտու իտի , Պիւրտա
լիսանըն քէնտի անա լիսանը կիպի
շալըլ վէ Էյի Եալար իտի :

Միւշարիլէյի հազարէթէրինին տի-
լէտը ու թապիւթը իւլթիլին պալէտ-
տէ վիւրթիլիլիլ մալիւմաթարտան զի-
ւաթէ թաֆիլիլի սուրէթտէ Էօլլէմէք
պիւր զալթիլ պաշսը հալտուտունու
թէնէթալ իթմէք տիւր : պու կիւն օլ

պապտէն օնուն իւլթիլին ուլուն միւպա-
հաաաա կիւրիլթիլին վաթթի տէրիլ իտի :
Հալ պու քի շունու պիւրիլթիլիլ քի միւ-
շարիլէյի հազարէթէրինին ուտուլինտէ
հէր նէ Էյիլիլ վէ քէօթիլիլ վէ պու-
լունտա օլտա , քէնտուլէր իւլ պէրապէր
Էօլլէրէր : Միւշարիլէյի հազարէթէրի
Էլըրաք պարազմաթը տըր : Հալթա
զանն իլմէյիլ քի սալըլըլ հէնկեա-
մընտա սէօլլէնտիլի կիպի միւշարի-
լէյի հազարէթէրինին Եէլիլի տօլ-
տուրմաթ միւթիլթիլ օլտուն . քէն-
տիսի կիպիլէլիլ քըլ վէ գապիլիլթիլ-
լի տաալար վար տըր , պունլար ,
միւշարիլէյի հազարէթէրին իպրազ իյ-
լէթիլիլ ագըլ գաաթա ագըլ , ֆաթաթ
զիւաթէ շէնաթ իպրազ իտէրէք , տա-
լըլըլ վէ մէմալիլ քի իլթիւնաթաթը-
նա տահա զիւաթէ միւթապըք պիւր թա-
գըլ թէտապիլէր մէվաթի իճրալէ վազ
կիւնմէն միւթէթիլ օլաճաթլար տըր ,
ֆաթաթիլէրիլ վէ տօլուրուդ ճի
հէթիլէ միւթէվէֆայի միւշարիլէյի
հազարէթէրինին կէշին Եօլլէ տուր , վէ
իշիլ մէզըրի խաթէթիլ իշին կէրէք
տաթլար վէ կէրէք Էնէպիլիլ , զիւ-
րի ճէմիլթիլին հիւրմէթ իտէնէքլէր
տիւր :

Ալի բաշա հազարէթէրին , իրիսի Եր-
քէք վէ իրիսի գըլ օլարաք , տէօթ
նէֆէր Էյիլաթ պըրաթ մաթտա տըր : Եր-
քէք Էյիլաթըն պէյիլիլ , Եանի Ա-
լի Գուտա պէյ , խարիճիյէ մէքթուպ-
նուտա տուր , իրիսի մալտուլի Մէհ-
մէտ պէյ տալի , նէզարէթի մէզըրի
մէմուրաթընտա պիւրիսի տիւր : Պէօ-
լիւք գըլըլ , Սալահաթին պէյին (1օնտ-
րա Էլըրաթիլիլիլտա գօլիլթիլ Դա-
հանէ վէ Ալթընը տալիլէյի պէլթիլ-
լէրին Եաթիլ րէյիլի) տուլ գալըլ տըր ,
ուֆաթ գըլըլ հէնուդ Էյիլիլ տէյիլ իտի :
Միւթէվէֆայի միւշարիլէյի հազարէթ-
էրինին ճէնաթէ տալըլ պու կիւն (տիւն)
պիւրիւք զիւնէթէ իճրա օլունմիշ
տուր , շէյլէ քի թապուլթու Սիւրէքի
իսթէթիլին չըգաթըլըլ , Սուլթան Պա-
հաթիլ ճալիլ շէրիլինէ գաաթա կէօ-
թիլիլիլ վէ օրաաթ րուհանի տու-
ալար օգուտաթտան սօնրա , Սիւլթ-
մանիլէ Եաթըլարտա ֆաթիլթաթ
մէզալըլընտա տէֆի իտիլիլ տիւր ,
միւթէվէֆայի միւշարիլէյի հազարէթ-
էրինին զիւրի ճէմիլթիլ Էպէթի գըլ-
մաթ իշին մահէլիլ մէզըրիլտէ պիւր
թիւրպէ ինչա օլունաճաթ տըր :

(Ա. Հիւրըմ)

Պահրիլէ նազըրը Մահմադ բաշա
հազարէթէրին , Սաաթաթմ նաթա օ-
լունմիշ տուր :

ՍՈՆ ՀԱՎ ԱՏԻՍԵՐ

վիշնա 7 սեպտեմբեր
Ալի բաշանըն վէֆաթը պուրտա
հէր քէսին Եանիլին մուհիլ օլտու :
Պանրա , ըսթիլթուտա Եիւրտէ
պիւր Եիւրաթիլտի :
Բուլթիլ տէմիւր Եօլ սէհիլթիլի , 69, 10
Աթի 119, 30

Սալպուրիլ 7 սեպտեմբեր
Մ. տը Պիւրիլթըն գալիլին պէնա-
նընա նէզարէն , Բուսիա հիւքիւմէթի,
Էրոպա հիւքիւմէթի պէյիլինտէ
թէքմիլ իթթիլթա հալտուլէ կէլիլիլ-
նի կէօրէքէք սէլիլինէք տիւր :

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԻ

Լիլըրուլ 6 սեպտեմբեր
Միւրիլիլ Նիւ Թըլան բաաթուլ ,
Էնն 9 5/8

Սալթը 16,000 պիւլա
Իսաթա գալիլ վէ Եիւրաթիլթիլ
1օնտրա , 7 սեպտեմբեր
Խահաթ ումուլի 46
1869 խաթիլալ 57 5/8 տէն 7/8

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹՈՒ ԲԱՅԱՐԸ
Խահ. Ում. օղտա , 26 Սիւրաթ գարան 50-5
» » » 27 Սաաթա ալըլըլ 50-5
» » սաաթ 4 50-9

Խաթիլալ 1863 516-
» 1863 522-
» 1869 287-1/2
Սոթիլթիլ Ժէնէրալ 9-56
Քրէտիլ » 12-
Շըմէնտիլիլ խաթիլալ 119-1/2

ԱԳՃԷԼԷՐԸ ԲԵՆԱՐԸ 27 ԳԳՈՍՏՈՒ

Ինիլիլ լիլթաթ 109- 6
Պիւրիլթալ ալթուտ 87- 11
Բօլ 88-7/8
Գըրմիլթալ ալթուտ 81-22
Պէնալ Մէհիլթիլ (Ֆարաթ 4-19
Պէշիլ վէ միւթալթիլ (Ֆարաթ 104-15 104-27
Պալթիլ 117-25

Ա Ջ Դ

Հայերէնի , Տաճիկերէնի , Դաղդիերէ-
նի և չափալանի Գիւտիլթիլ ըստ բա-
ւալանի հմաւաթիլտաաթ մը կ'իլնդ-
րէ մեծապաթիլ հաաթալիլթիլին որ
Եթէ գաաթալիլթիլին պաշտօն վար-
ու տեղ մը կայ , բարիհաճին իմաթ
տալ Մանուլէլ լրաթըլին գրաաթիլթիլ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

վէրալթաթն Եալըլմըլ օլան պիւր
մէքթուպտա շու վէճ իւլ օգուտունշ
տուր :

Պաւտան պիւր գաշ ալ Էյիլիլ , քէն-
տի վաթթիլթիլ իտարէ վէ օնա պէյիլիլ
լըրմէթիլիլ իթմէքտէ օլտուրու իշին ,
քէնտուտիլիլ մէտուտ տաթ իտէն Մ.
Թիլթիլ պու կիւնքի կիւն հիւքիւմէթ մէ-
մուրիլթիլինտէ պուլունմաթ լըրմէ-
թիլինտէ օնանմըլ վէ պա խաաթա քէնտի
Էպիլ տաթլարընը նաթէթիլիլին
կէօրէքէք ինիլթալ կիւնմիշ տիւր : Մ. Թի-
լթիլ Եաթիլ տաթլարը , պու կիւնքի
կիւն միւշարիլէյի րօլիլթիլաթընա
լէտիտէն գալըլ կէլմէքտէ տիւրէր :

Էկէր շախի միւրաճապարտն պա-
լէտընտա մէմալիլին մէնֆաթթը
պուլունմաթտա իտի , սիլթիլէ գալիլին
պիւրիլթիլիլ քի Մ. Թիլթիլ , խաթիլթաթ-
նըն գապուլ օլունտուտա մէգա-
տիլթիլաթըլ միւշահաթ իտէնէք
իտի : Միւշարիլէյի հազարէթէրի զի-
ւաթէթիլ կիւնմիլիլ տիւր , վէ Էկէր
պու կիւնքի կիւն մէմուրիլթիլինտէ
գալմաթտա իտէ , ալիլ վաթթիլթիլ-
վէրիլիլինտէն վէ թէհաաթիլիլինտէն նա-
շի տիւր :

—Կաթիլ տը Միւրիլթիլ տիւ Նօր
զալթիլաթընը թաաթիլիլին նէզարէն ,
Պէրլինտէ տէօթիլ քիլիլ գօլթիլտան
թուլթուլ , իրիսի վէֆաթ իթմիլ
տիւր :

—Բարիտէ վուգու պուլան իսեան-
տան սօնրա տիլ ու կիւրիլթիլ օլունա-
րաթ Գըլթիլթիլ (Ոալ) մէրքիլ մահ-
պէսինտէ մահպուտ պուլունտա Եիւր
տօգուլ նէֆէր գաաթըլար , մահաթէ-
մէլթիլինտէ պաթըլմաթըլ խաթիլալ կիւն-
մէք իշին Մ. Թօլթիլ միւրաճաթ իյ-
լէմիլթիլ տիւր :

ԳՕՄԻՆԻՍԹԻԼԷՐԻՆ ՄՈՒՀԱԲԷՄԷՍԻ

1881 ինճի նիւթիլթիլ պաթըլ
Մ. Պիլի (Ասիլին ալթաթըլ) —Ասիլ
Մէրքէլ գօլթիլթիլին քէաթիլթիլ իճրա-

